

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Kloknerova 26, 148 01 Praha 414

Č. j.: MV-145312-3/PO-OKR-2016

Počet listů: 17

Z P R Á V A

**o činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky v oblasti preventivně
výchovné činnosti za rok 2017**

Praha 2018

Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“) v oblasti preventivně výchovné činnosti (dále jen „PVČ“) za rok 2017 je zpracována na základě Pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR č. 6/2015 k realizaci preventivně výchovné činnosti u Hasičského záchranného sboru České republiky. Vychází z podkladů od jednotlivých pracovních skupin PVČ HZS krajů a pracovní skupiny PVČ MV-GŘ HZS ČR.

V roce 2017 probíhala realizace PVČ obdobně jako v minulých letech, a to ve dvou hlavních úrovních:

- podpora vzdělávání ve školách,
- příprava ostatních cílových skupin obyvatelstva.

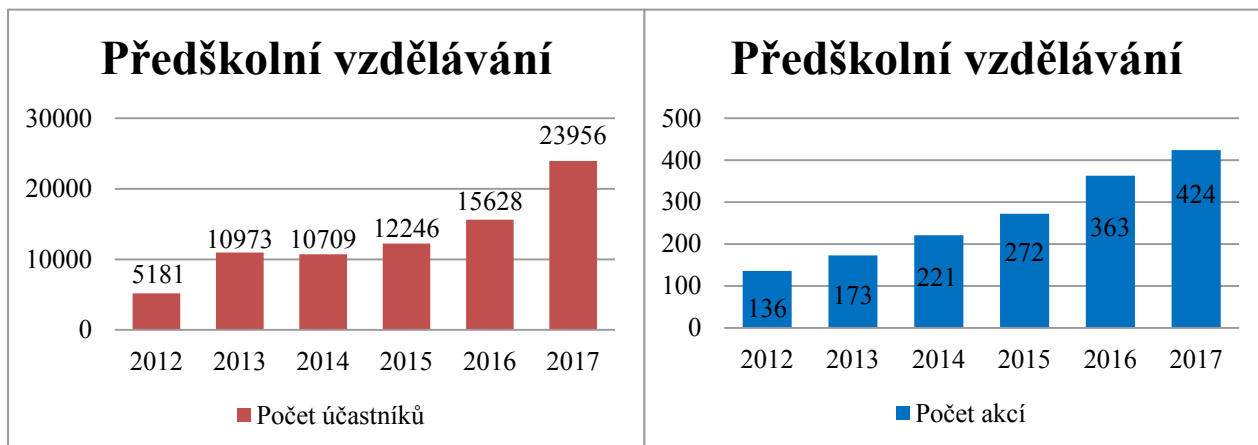
I. Podpora vzdělávání ve školách

1. Vzdělávání dětí a mládeže

Tato cílová skupina je pro HZS ČR základním pilířem celé přípravy obyvatelstva.

Předškolní vzdělávání

V roce 2017 pokračovala dobře rozvinutá spolupráce s mateřskými školami a ostatními předškolními zařízeními. Základem přípravy, která probíhala dle platných vzdělávacích dokumentů, bylo seznámení dětí se základy bezpečného chování a zejména odstranění bariéry mezi dětmi a záchranáři. Této aktivitě se věnovalo 13 HZS krajů. Celkem příslušníci navštívili **424 tříd mateřských škol s 23 956 dětmi**, což je velmi vysoký nárůst, o **53,3 % dětí** oproti loňskému roku. Do těchto údajů navíc nejsou započítány návštěvy mateřských škol s výukovým programem Hasík CZ. Pakliže tyto údaje sloučíme, zjistíme, že se v roce 2017

podarilo proškolit celkem 481 tříd mateřských škol a ostatních předškolních zařízení.

Základní a střední vzdělávání

V systému pravidelného vzdělávání došlo již k řadě změn a úprav, které specifikovaly výuku ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí na základních a středních školách.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 v oblasti výchovy a vzdělávání obyvatelstva uložila vybraným ústředním správním úřadům pod gesčním vedením MV-GŘ HZS ČR v úkolu č. 19 analyzovat stávající systém výchovy a vzdělávání obyvatelstva a navrhnout systémové změny a opatření k odstranění zjištěných nedostatků a tyto legislativně zakotvit. Tento úkol změnila následná Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v ČR, která v úkolu č. 19 a) uložila zmapovat stav výchovy a vzdělávání v ochraně obyvatelstva ve školách a navrhnout optimální řešení pro zkvalitnění tohoto procesu s termínem do roku 2020.

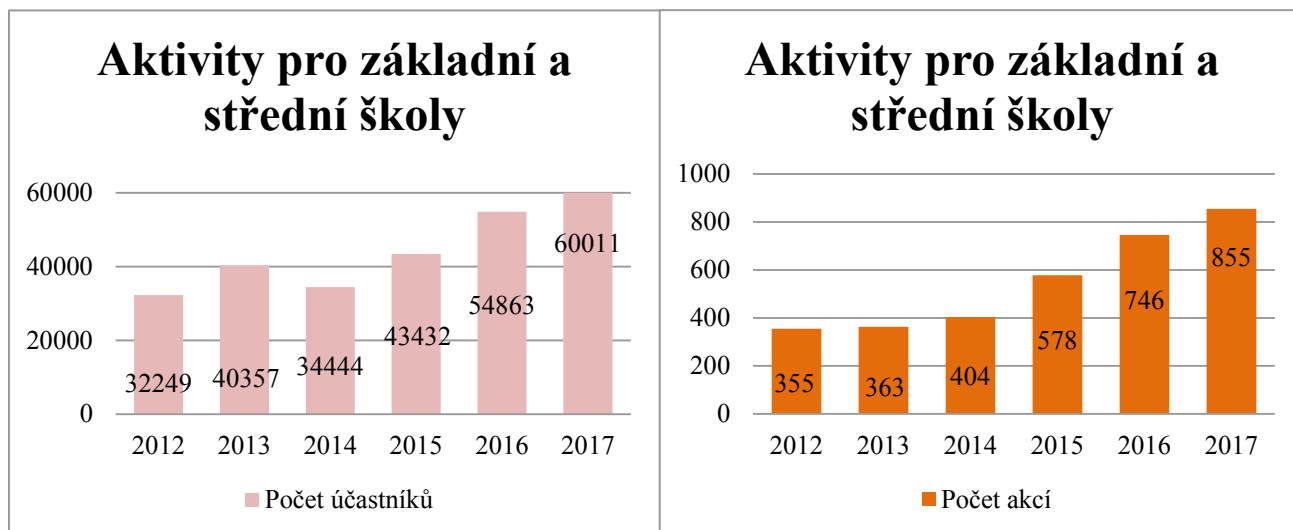
Ke splnění úkolu vznikla mezirezortní pracovní skupina složená ze zástupců Ministerstva vnitra (generálního ředitelství HZS ČR, Policejního prezidia ČR a odboru bezpečnostní politiky), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva obrany, Ministerstva dopravy, Ministerstva zdravotnictví, České školní inspekce a Masarykovy univerzity v Brně. Tato skupina po provedení detailní analýzy (takto podrobná analýza dosud nebyla nikdy provedena) zpracovala materiál „Zpráva o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu“. Jeho cílem bylo podrobně zmapovat stav výchovy a vzdělávání všech bezpečnostních témat ve školách a navrhnout optimální řešení pro zkvalitnění tohoto procesu, a tím zlepšit současnou situaci ve společnosti. Materiál byl posouzen Výborem pro civilní nouzové plánování a cestou Bezpečnostní rady státu byl předložen k projednání na schůzi vlády ČR. Vláda ČR zprávu projednala dne 8. března 2017 a usnesením č. 174 uložila:

- a) ministryni školství, mládeže a tělovýchovy vytvořit mezirezortní expertní pracovní skupinu k nalezení optimálního začlenění výuky témat bezpečnosti do rámcových vzdělávacích programů základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky;
- b) ministru vnitra, dopravy, obrany a zdravotnictví poskytovat potřebnou součinnost při vzniku mezirezortní expertní pracovní skupiny k optimalizaci vzdělávání v bezpečnostních tématech v základním a středním vzdělávání.

Cílem úsilí pracovní skupiny bylo navrhnout vládě zavedení samostatného předmětu s bezpečnostními tématy. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se však postavilo proti. Z tohoto důvodu byl úkol vlády v usnesení upraven výše uvedeným způsobem.

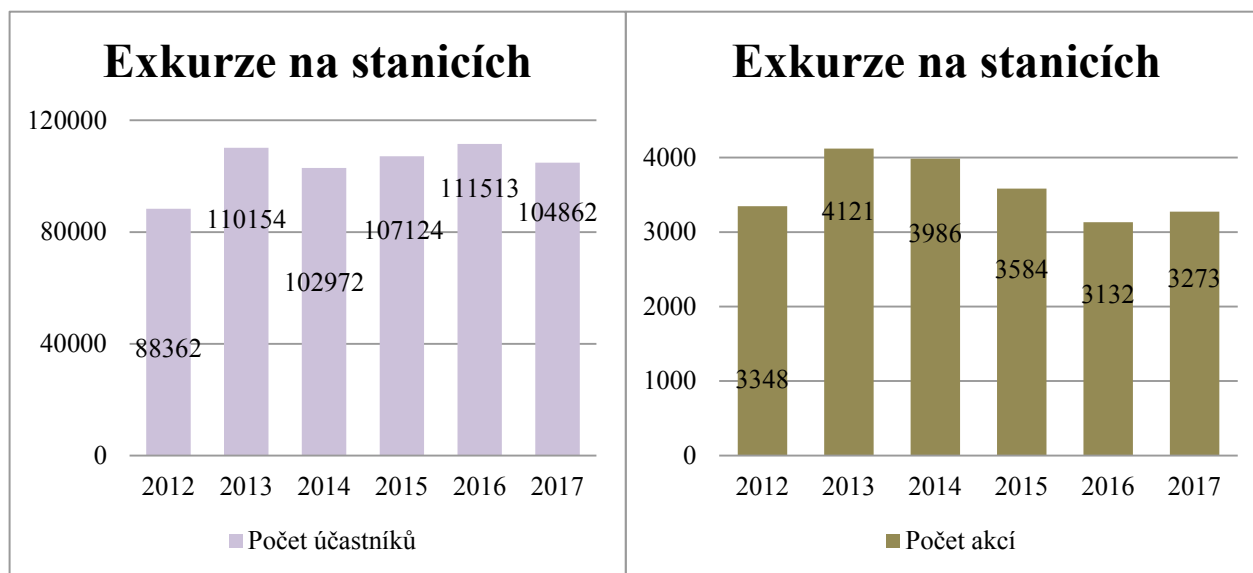
Na základě úkolů z výše uvedeného usnesení vznikla pod vedením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy expertní pracovní skupina. Věcně příslušné rezorty za jednotlivá bezpečnostní témata jsou připraveny pokračovat ve společné práci a splnit úkol stanovený Koncepcí ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Za HZS ČR budeme ve skupině **prosazovat variantu vzniku samostatného předmětu**, který by zahrnoval navzájem vyvážené učivo ze všech bezpečnostních témat. Byl by **určen pro žáky 2. stupně základní školy a pro studenty středních škol**, kde by učivo bylo rozšířeno vzhledem k věku **i o občanská práva a povinnosti** v oblasti požární ochrany, při vzniku a řešení mimořádné události nebo za krizové situace.

HZS ČR v roce 2017 aktivně podporoval výuku problematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí na základních a středních školách svými programy, besedami a přednáškami. V rámci **855 navštívených tříd** se podařilo oslovit **60 011 žáků a studentů**, což je nárůst oproti loňskému roku o **9,4 % žáků a studentů**. Do těchto údajů opět nejsou započítány návštěvy základních a středních škol s výukovým programem Hasík CZ. Pakliže tyto údaje sloučíme, zjistíme, že se v roce 2017 podařilo proškolit **celkem 3 098 tříd**.

V mateřských, základních a středních školách se všem těmto aktivitám včetně instruktorů programu Hasík CZ v roce 2017 věnovalo svou přímou výukovou činností **celkem 2 084 příslušníků HZS ČR**.

Mateřské, základní i střední školy mají stále ve velké oblibě exkurze na hasičských stanicích, kde se návštěvníci prakticky seznamují s konkrétními činnostmi HZS ČR. V rámci exkurze, vedle představení hasičské techniky, výzbroje a výstroje také získají důležité informace o požární prevenci a sebeochraně při mimořádných událostech. V roce **2017 se těchto exkurzí účastnilo 104 862 osob** (převážně žáků a studentů s pedagogickým dozorem). Všem těmto návštěvníkům se přímo věnovalo celkem **2 727 příslušníků HZS ČR**.

V přípravě žáků mateřských, základních a středních škol se také velmi dobře osvědčily tzv. multimediální učebny, které jsou umístěny zejména na stanicích HZS krajů. Postupně počet těchto učeben narůstá. V roce 2017 vznikla nová multimediální učebna díky finančnímu příspěvku od Nadace ČEZ v Jihomoravském kraji na centrální stanici v Brně. Dále se podařilo HZS Středočeského kraje vybudovat Interaktivní vzdělávací centrum, jehož základem jsou dvě učebny, z nichž jedna je určena pro větší děti a dospělé a druhá pro děti z mateřských škol a žáky prvního stupně základních škol. Součástí tohoto komplexu je zázemí pro lektory a pedagogy a také nezbytné sociální zařízení. Vzdělávací centrum slouží jak školám a jejich pedagogům, tak i členům jednotek sboru dobrovolných hasičů nebo široké veřejnosti v rámci preventivně výchovných akcí. Finančně na výstavbě centra participoval HZS Středočeského kraje, Krajský úřad Středočeského kraje a TPCA grantovým programem „TPCA pro Kolínsko 2016 – Pro bezpečné a zdravé Kolínsko“.

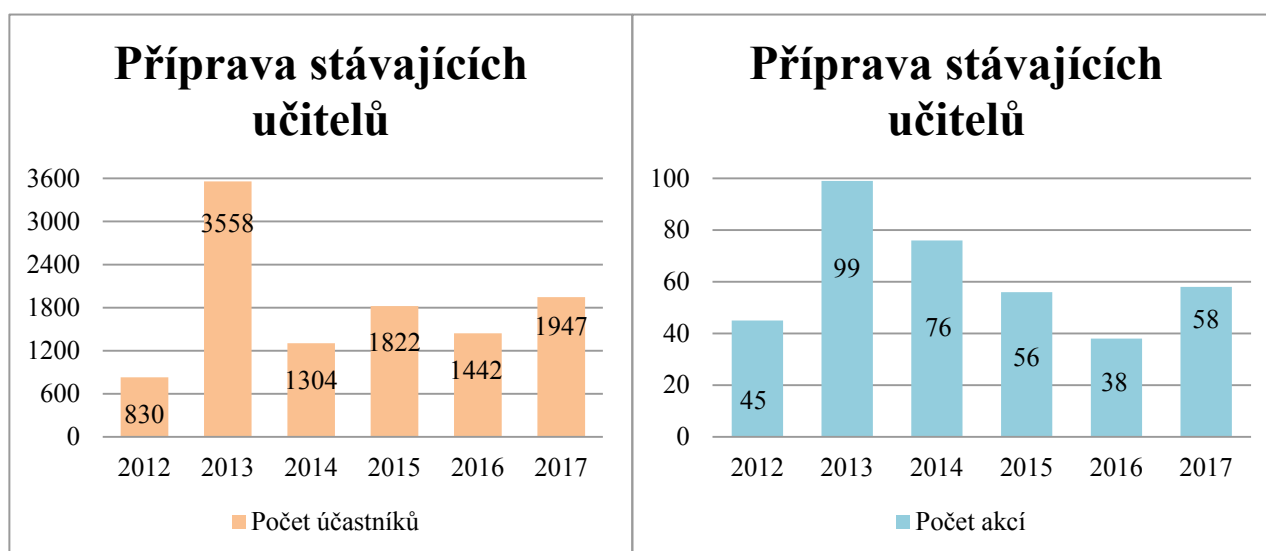
2. Příprava učitelů

Zárukou kvalitní výuky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí ve všech typech škol je kvalitní příprava učitelů, kteří tuto problematiku vyučují a kvalitní příprava také budoucích učitelů, studentů na pedagogických fakultách.

Příprava stávajících učitelů

Příprava stávajících učitelů je jednou z hlavních dlouhodobých priorit HZS ČR při realizaci PVČ. V roce 2017 probíhala zejména dle akreditovaných vzdělávacích programů pro učitele základních a středních škol, které jsou obsahově zaměřeny více do praxe - na vhodné formy výuky, metody práce, pomůcky a případně příklady dobré praxe. Tyto kurzy jsou zařazeny do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a jsou uskutečňovány buď ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání (HZS ČR zajišťuje lektory z řad příslušníků), nebo v plné režii HZS ČR (dle akreditace udělené MŠMT v roce 2013 a reakreditace udělené MŠMT v roce 2016 pod č. j.: MSMT-32514/2016-1-932). Od plošného proškolení učitelů v roce 2013, které reagovalo na aktualizace Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, odpovídají počty absolventů těchto kurzů skutečné poptávce učitelů, popřípadě jejich časovým možnostem věnovat se dalšímu profesnímu vzdělávání.

Celkově bylo v roce 2017 proškoleno **1 947 učitelů v 58 kurzech**. Ve třech krajích ČR (Kraj Vysočina, Královéhradecký a Liberecký kraj) se v tomto roce nepodařilo z důvodu minimálního zájmu učitelů naplnit ani jeden kurz.

Příprava budoucích učitelů

Celkem 9 HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR spolupracovalo v roce 2017 s vysokými školami. Zejména podporovali výuku svou lektorskou činností v bakalářských a magisterských studijních programech, tvorbou vzdělávacích materiálů, vedením a oponováním bakalářských a diplomových prací či zajišťováním exkurzí pro studenty.

Přehled aktivit HZS ČR v roce 2017 vůči vysokým školám

	Škola	Lektorská činnost	Vedení a oponování prací
MV-GŘ HZS ČR	Univerzita Karlova v Praze Fakulta tělesné výchovy a sportu	X	X
	České vysoké učení technické v Praze Fakulta biomedicínského inženýrství	X	X
	Vysoká škola finanční a správní	X	X
HZS Moravskoslezského kraje	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	X	X
	Slezská univerzita v Opavě	X	X
HZS Jihomoravského kraje	Univerzita obrany Brno	X	X
	Masarykova univerzita Brno Pedagogická fakulta	X	
HZS Olomouckého kraje	Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	X	X
HZS hl. m. Prahy	Univerzita Karlova v Praze Pedagogická fakulta	X	
HZS Jihočeského kraje	Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.	X	X
	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	X	X
HZS Pardubického kraje	Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta	X	
	VOŠ a SOŠ Gustava Habrmana v České Třebové	X	
HZS Králové - hradeckého kraje	Univerzita Jana Amose Komenského Praha	X	X
HZS Středočeského kraje	České vysoké učení technické v Praze Fakulta biomed. inženýrství	X	X
HZS Zlínského	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	X	X

kraje	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	X	X
-------	---	----------	----------

Novelizací zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) došlo ke změnám v akreditačním řízení studijních programů vysokých škol. Dle tohoto zákona se tak nově k akreditacím studijních programů zaměřených na oblast bezpečnosti vyjadřuje Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany (odst. 6 § 78 zákona o vysokých školách). Z tohoto důvodu a na základě úkolů z Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení (schválena usnesením vlády ČR č. 508 ze dne 10. července 2017) byla na konci roku 2017 zahájena činnost na aktualizaci „Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti“. Aktualizovaný materiál bude sloužit jako metodická pomůcka pro tvorbu programů vysokých škol, které připravují odborníky v oblasti bezpečnosti, a dle kterého se bude Ministerstvo vnitra k jednotlivým studijním programům vyjadřovat.

Příprava škol a školských zařízení na mimořádné události

Na základě požadavků od ředitelů škol a školských zařízení týkajících se připravenosti škol na mimořádné události nebo krizové situace zpracovalo MV-GRŘ HZS ČR v roce 2017 vzdělávací program „Příprava škol a školských zařízení na mimořádné události“. Je určený zejména pro ředitele, management škol a pedagogické pracovníky, kteří jsou odpovědní za otázky bezpečnosti škol. V tomto programu získají účastníci především praktické informace o tom, jak se při takových událostech zachovat, jak mimořádné události řešit ve školské praxi. Získají základní orientaci v právním prostředí týkajícím se přípravy školy na mimořádné události a krizové situace a především získají základní průpravu pro přípravu školy na mimořádné události a krizové situace. Vzdělávací program bude probíhat prezenční formou – spojení výkladu a semináře, je rozvržen do 8 vyučovacích hodin. Bude realizován bez účastnického poplatku v prostorách škol, nebo v prostorách, kterými HZS krajů disponují. Z důvodu začlenění tohoto vzdělávacího programu do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků byla nutná jeho akreditace u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy - akreditace byla udělena dne 20. 11. 2017 pod Č.j.: MSMT- 28124/2017-1-1139.

3. Další aktivity

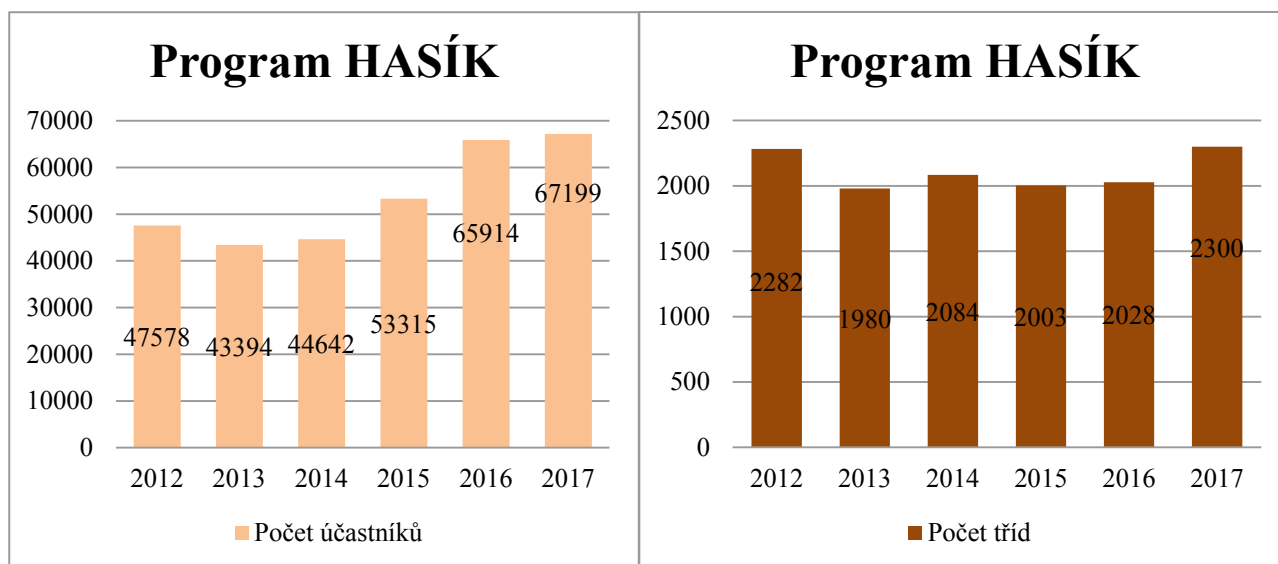
Programy a projekty

HZS ČR podporuje výchovu a vzdělávání obyvatelstva mnoha programy a projekty. HZS krajů realizují vedle svých regionálních i větší, které jsou realizovány dvěma a více kraji.

Do praktické realizace preventivně výchovných programů **Hasík CZ - Výchova dětí v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva** (zaměřeno na základní školy) a **Hasík CZ - Vaše cesty k bezpečí** (zaměřeno na střední školy) je zapojeno 10 HZS krajů. V roce 2017 proběhly 4 výcviky nových instruktorů programu pro základní školy, které provádí Citadela Bruntál, z.s. a které úspěšně absolvovalo celkem 102 účastníků. Nyní je do programu aktivně zapojeno 483 instruktorů z řad příslušníků HZS ČR a 185 instruktorů převážně z řad sboru dobrovolných hasičů. V roce 2017 bylo v rámci programu Hasík CZ proškoleny **2 300 tříd s 67 199 žáky** (z toho 72 tříd středních škol), což je za dobu 20-ti letého trvání nejlepší výsledek.

Nejzdatnější instruktoři jsou u HZS Moravskoslezského kraje. Ti v roce 2017 navštívili 364 základních škol (1016 druhých a šestých tříd), což představuje 84,5% všech základních škol v Moravskoslezském kraji. Na tomto výsledku se podílelo 205 instruktorů, z toho 130 z řad příslušníků HZS Moravskoslezského kraje. Celkový výsledek programu v roce 2017 vysoce překročil hranici stanovenou „Konceptí preventivně výchovné činnosti - Vzdělávání žáků základních škol v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva“ ze dne 27. 10. 2005, ve které byl stanoven cíl implementovat program do 60 % základních škol v Moravskoslezském

kraji.

HZS ČR úzce spolupracuje s **Asociací Záchraný kruh**. V rámci jejich programu je od září 2015 v Karlových Varech otevřeno pro širokou veřejnost „Centrum zdraví a bezpečí“, kde se

návštěvníci zajímavou formou teoreticky i prakticky učí, jak se zachovat při nehodách, požáru a v jiných nebezpečných situacích, jak si přivolat pomoc a jak reagovat v prvních minutách při mimořádné události. O obrovském zájmu svědčí fakt, že praktické programy pro školy jsou stále plně obsazené na dva roky dopředu. V roce 2017 lektoři v Centru zdraví a bezpečí proškoli 5 532 osob, od dětí až po seniory. O letních prázdninách uspořádali šest turnusů příměstských táborů pro celkem 180 dětí. Jedním z velkých projektů Záchraného kruhu v roce 2017 byla tvorba 10 emotivních videoklipů a k nim 10 instruktážních analytických videí z cyklu „Ty to zvládneš“, tentokrát věnovaným problematice chodců s podtitulem „Chodci nejsou nesmrtelní“. Celorepubliková kampaň, která odstartovala v září 2017, byla zaměřena na nejčastější chyby chodců a řidičů ve vztahu k chodcům.

Stěžejní aktivitou u HZS Ústeckého a HZS Zlínského kraje byla v roce 2017 tvorba vzdělávacích materiálů v rámci projektu **Hasiči pro školy**. Jedná se o tvorbu výukového materiálu pro 2. stupeň základních škol a odpovídající ročníky víceletých gymnázií v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Materiál je realizován v rozsahu 20 výukových hodin pro čtyři ročníky. Jedná se o interaktivní prezentace doplněné videi, fotografiemi a grafikou, pracovní listy pro žáky a metodickou příručku pro učitele. Materiál bude vytvářen postupně a k dispozici bude v rámci ucelených bloků pro jednotlivé ročníky. V červnu 2017 bylo na Hasičských slavnostech v Litoměřicích podepsáno Memorandum o spolupráci na tomto projektu mezi HZS Ústeckého kraje, HZS Zlínského kraje a Ústeckým krajem. V jeho rámci byl v tomto roce realizován materiál pro 6. ročník. Na podporu projektu byl vytvořen prezentační skládaný leták a roll up. Byla také zahájena výstavba internetové stránky www.hasiciproskoly.cz, kde budou všechny vytvořené materiály umístěny zdarma ke stažení. Slavnostní představení projektu odborné veřejnosti je plánováno na Den požární bezpečnosti v pátek 13. dubna 2018.

HZS hl. m. Prahy ve spolupráci s Institutem ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč v průběhu roku 2017 připravily a vydaly příručku pro slabozraké žáky I. stupně základních škol s názvem **Hasiči radí** a v září jí slavnostně předaly žákům základní školy pro zrakově postižené na Náměstí Míru v Praze 2 v počtu 85 ks. Následně bude proveden průzkum dalšího zájmu o příručku v běžných školách, ve kterých jsou zařazeni žáci na základě inkluze.

Podobným směrem se v roce 2017 ubíral i HZS Olomouckého kraje, který ve spolupráci s Olomouckým krajem (ten projekt financoval) připravil a vydal dvě publikace, které zdarma

obdrželi nevidomí a slabozrací. První s názvem „**Příručka pro zrakově postižené – mimořádné události**“ je dotisk publikace, která již vyšla v roce 2014. Obdržela ji pedagogická centra v celém kraji, která pracují se zrakově postiženými osobami. Druhá příručka s názvem „**Jak se zachovat při mimořádné události**“ vyšla poprvé a je určena pro žáky základních a středních škol s očními vadami. Obě publikace byly vytištěny i v Braillově písmu.

HZS Jihomoravského kraje v tomto roce zaktualizovalo svůj dlouhodobý projekt "**Vaše cesty k bezpečí aneb chytré blondýnky radí**". Soubor rad a tipů "chytrých blondýnek" jak se chovat, když hrozí nebo již nastala mimořádná událost a nebo je ohrožena osobní bezpečnost prošla aktualizací a nové brožury v nákladu 33 tisíc kusů byly distribuovány obcím Jihomoravského kraje a dalším HZS krajům.

Soutěže

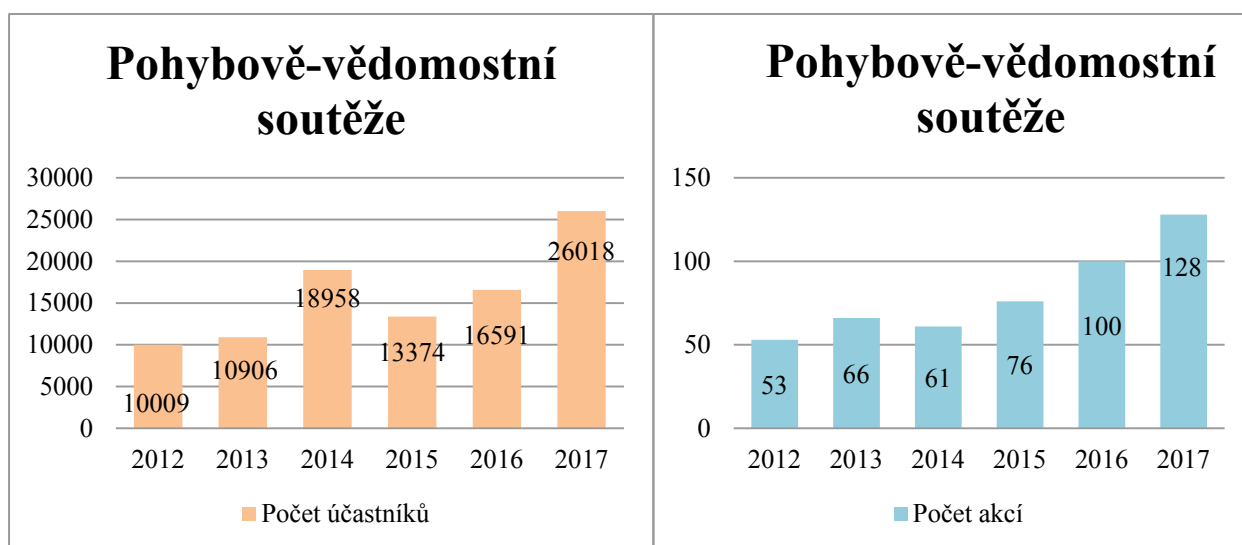
MV-GŘ HZS ČR v roce 2017 pořádalo u příležitosti Evropského dne tísňové linky 112 již 9. ročník celostátní literární soutěže „Dávají za nás ruku do ohně“, jejímž tématem tentokrát byl „Nejlepší hasičský vtíp“. Soutěž byla velmi úspěšná, zasláno bylo přes 640 příspěvků. Slavnostní vyhodnocení soutěže proběhlo v září 2017 v rámci akce Zbirožské hasičské Tatrování.

MV-GŘ HZS ČR se také podílelo na celostátní soutěži „Tuta Via Vitae, aneb bezpečná cesta životem pro občana EU“, která ve školním roce 2016/2017 vzdělávala a prověřovala žáky základních a středních škol v oblastech požární ochrany, ochrany obyvatelstva, v bezpečnostní a zdravotní problematice, ale i například v právní gramotnosti. Od školních kol, přes okresní, krajská až po celorepublikové finále se soutěže zúčastnilo více než 18 tisíc žáků a studentů z celé České republiky. Soutěžní družstva, která se umístila na prvním a druhém místě v každé kategorii, obdržela od HZS ČR jako cenu komentovanou prohlídku pro celou třídu v Expozici požární ochrany ve Zbirohu a návštěvu hasičské stanice.

V roce 2017 se také výrazně zvýšil počet účastníků pohybově-vědomostních soutěží, které byly pořádány jednotlivými HZS krajů, nebo byly HZS krajů spoluorganizáteli těchto akcí. Pohybově-vědomostní soutěže slouží nejen k ověření znalostí účastníků, ale jsou i výborným propagačním nástrojem HZS ČR. Dlouhodobě se realizaci pohybově-vědomostních soutěží věnují HZS Jihočeského, Plzeňského, Ústeckého, Středočeského, Libereckého či Olomouckého kraje. Zejména u dětí a učitelů jsou tyto soutěže velmi oblíbené a těší se velké pozornosti, ale je i nový trend pořádání pohybově-vědomostních soutěží pro jiné věkové kategorie občanů, například pro seniory. Této možnosti již tradičně využil HZS Olomouckého

kraje ve spolupráci s Městskou policií Olomouc, kdy pro seniory připravily branný den v ZOO Svatý kopeček. Senioři v družstvech soutěžili ve svých znalostech na jednotlivých stanovištích např. z témat evakuace, linek tísňového volání, správného chování při požáru, při mimořádné události, přípravy na topnou sezónu či požárních hlásičů a detektorů nebezpečných plynů. Celkem se této akce zúčastnilo přes 200 seniorů.

O praktické procvičení znalostí v oblastech požární prevence a ochrany obyvatelstva je velký zájem, což dokazuje vysoký počet účastníků soutěží – za rok 2017 je to **26 018** soutěžících a 128 uskutečněných pohybově-vědomostních soutěží. Oproti roku 2016 je to výrazný **nárůst o 56,8 %**.

II. Příprava ostatních cílových skupin

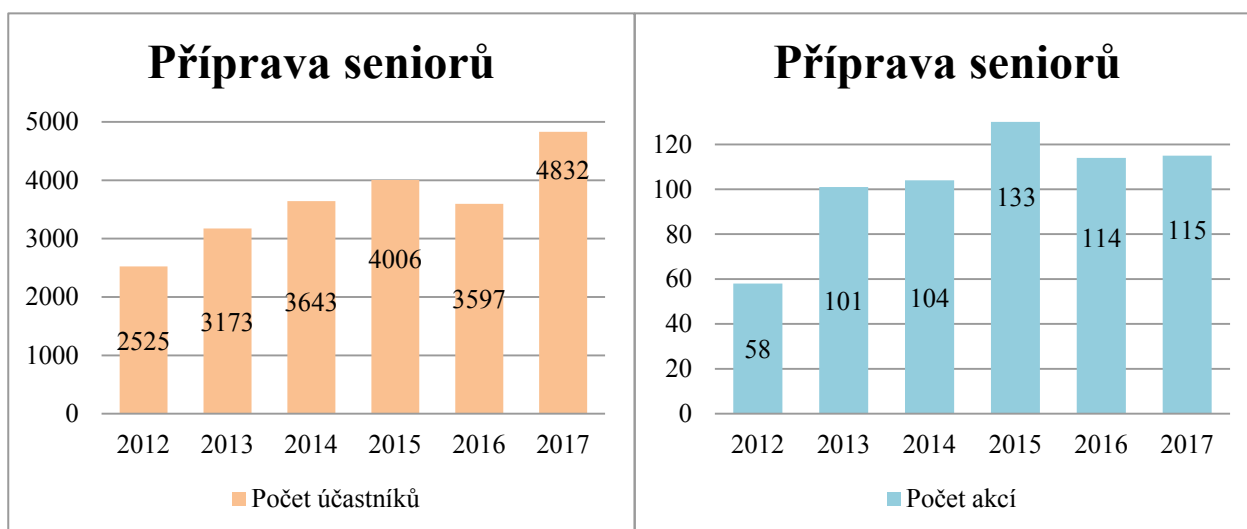
1. Příprava a vzdělávání specifických skupin obyvatelstva

Další prioritou roku 2017 byla příprava seniorů na běžná rizika a mimořádné události. Probíhala zejména formou přednášek a besed prostřednictvím „senior akademií“, univerzit třetího věku, ve spolupráci s občanskými sdruženími seniorů, kluby seniorů či domovy seniorů. Osvědčilo se také při organizování těchto aktivit oslovit vedení příslušné obce. V roce 2017 se podařilo uskutečnit **115 aktivit**, kterých se zúčastnilo **4 832 osob**. Došlo zde k výraznému nárůstu počtu účastníků těchto akcí, oproti předcházejícímu roku je to **nárůst o 34,3 %**.

V roce 2017 došlo k navázání spolupráce s Odborem rodinné politiky a politiky stárnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Toto ministerstvo vytvořilo svou síť koordinátorů na jednotlivých krajích ČR, kteří zajišťují program „Implementace politiky stárnutí na krajskou

úroveň“. Ve většině krajů došlo k 1. zasedání platformy tohoto programu s účastí zástupců HZS ČR, kteří zde představili aktivity směřované k této cílové skupině v jejich kraji.

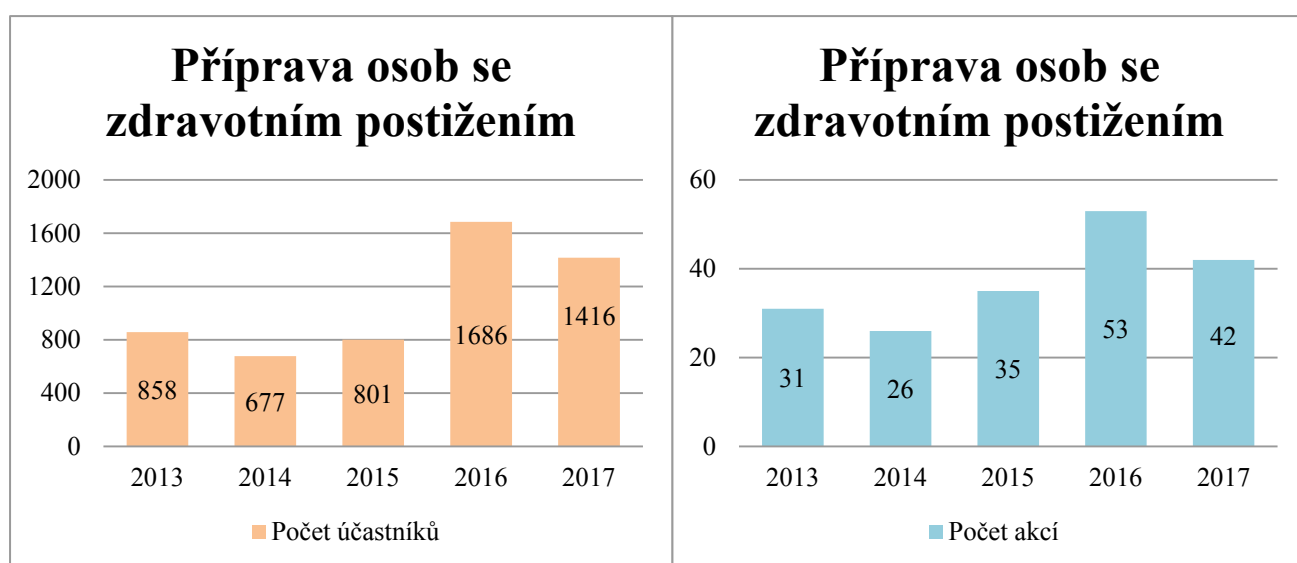
HZS Pardubického kraje pokračovalo i v roce 2017 v navázané dlouhodobé spolupráci s Krajským sdružením hasičů Pardubického kraje na projektu „Senior“, který vznikl pod záštitou radního Pardubického kraje pro neziskový sektor. HZS Pardubického kraje se stal garantem tohoto projektu, jehož cílem je snížení následků mimořádných událostí na životech, zdraví, případně majetku seniorů. V roce 2016 společně připravili „Příručku pro seniory“, která tuto cílovou skupinu seznamuje s riziky v oblasti požárů, problematikou ochrany obyvatelstva a částečně i se základy první pomoci. Dle obsahového zaměření této příručky v roce 2017 proškolili členy OSH Pardubice, kteří tak mohli dále seznamovat seniory na obcích v rámci své územní příslušnosti s touto problematikou.

12 HZS krajů se v roce 2017 věnovalo také aktivitám, přednáškám či besedám pro osoby se zdravotním postižením. Vzhledem k mnoha druhům zdravotního postižení jsou tyto akce vždy velmi specifické a předávané informace jsou uzpůsobeny druhu postižení. Zdařilým dlouhodobým projektem, který je realizován HZS Olomouckého kraje pro osoby se specifickými potřebami, jako jsou nevidomí a slabozrací, tělesně postižení a osaměle žijící osoby v důchodovém věku v domech s pečovatelskou službou, je projekt „Nebezpečí v domácnostech – Hlásiče požáru a detektory nebezpečných plynů“. Je zaměřen na poskytnutí informací v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva při vzniku mimořádných událostí

a na montáž hlásičů požáru, detektorů oxidu uhelnatého a nebezpečných plynů. Příslušníci HZS Olomouckého kraje provedli montáže na individuálních adresách osob spolku vozíčkářů TREND Olomouc a montáže v bytech domovů s pečovatelskou službou. Celkem proběhla instalace zařízení v pěti domech s pečovatelskou službou a 33 individuálních bytech vozíčkářů, namontováno bylo 216 kusů hlásičů požárů a 51 detektorů nebezpečných plynů.

V roce 2017 se celkem uskutečnilo **42 akcí**, kterých se zúčastnilo **1 416 zdravotně postižených osob**. Za výrazným zvýšením počtu účastníků v posledních dvou letech stojí především navázání dobré spolupráce se zastupujícími organizacemi osob se zdravotním postižením v předcházejících letech a vysoké nasazení realizátorů PVC HZS krajů.

2. Informování občanů tiskovinami, rozhlasovými a televizními stanicemi

Jedním z důležitých úkolů v mediální oblasti z minulých let bylo nastavení spolupráce jednak s celostátními médii nebo přímo s veřejnoprávní televizí a rozhlasem, tak také s regionálními médii, kterou se nedařilo zcela rozvinout. V roce 2016 byla organizována celorepubliková mediální kampaň k realizaci výchovy a vzdělávání obyvatelstva a preventivně výchovné činnosti u HZS ČR a v těchto intencích se pokračovalo i v roce 2017.

MV-GŘ HZS ČR vysílalo na Českém rozhlasu rozhovory na aktuální témata požární prevence a ochrany obyvatelstva (natočeno a odvysíláno 7 vstupů). Institut ochrany obyvatelstva pokračoval v tvorbě Hasičského magazínu, který poskytuje důležité informace a návody k aktivnímu zapojení občanů do procesu sebeochrany, jako významného nástroje ochrany života, zdraví a majetku při mimořádných událostech a krizových situacích. V průběhu roku

2017 bylo natočeno a odvysíláno celkem 8 dílů na Regionální televizi CZ a vloženo také na kanál Youtube. Pokračoval také cyklus článků věnovaných problematice Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí v týdeníku Učitelské noviny, jako vhodná doplňková pomůcka pro pedagogy k plánování a realizaci výuky. V týdeníku bylo vydáno celkem 11 odborných článků. Také cyklus článků v časopise Výlety, věnované zejména možným nebezpečím v přírodě a jejich předcházení pokračoval. V tomto časopise vyšlo 7 odborných článků. Do třetice byla navázána spolupráce s časopisem Revue 50plus, který je určen aktivním seniorům, zde se podařilo otisknout do konce roku 3 články a navázaná spolupráce bude pokračovat.

Také HZS Jihočeského kraje se dařilo pravidelně publikovat články, a to v Českobudějovickém Deníku v rubrice „Minuty z požární ochrany“. Zde bylo celkem otištěno 22 článků s tématy požární prevence, ochrana obyvatelstva, krizového řízení a integrovaný záchranný systém.

HZS Libereckého kraje na začátku roku 2017 obnovil spolupráci s Libereckým zpravodajem, kde vznikla pravidelná rubrika „Hasiči radí občanům“. Každý měsíc zde vychází články, které jsou zároveň uveřejňovány na webových stránkách HZS Libereckého kraje a dále jsou poskytovány dalším 18 obcím, které projeví zájem články uveřejňovat ve svých zpravodajích a na webových stránkách obcí.

HZS Olomouckého kraje ve spolupráci s Olomouckým krajem a ostatními složkami integrovaného záchranného systému pokračovali v roce 2017 ve spolupráci s Televizí Morava, se kterou natočili čtyřadvacetidílný televizní pořad s názvem „V ohrožení bezpečně“. Premiéra vysílání byla vždy sudé úterý od 18 hodin na TV Morava.

Oslovování celostátních médií je stále velmi složité. Z dlouholetých zkušeností HZS ČR však vyplývá, že nejúčinnějším nástrojem k předávání informací občanům jsou média regionální. V posledních letech se také do popředí řadí sociální sítě. Na tomto poli je již situace výrazně lepší.

Médiím bylo v roce 2017 poskytnuto celkem **1 088 výchovných a vzdělávacích příspěvků**, které se objevily v 70 rozhlasových stanicích, 53 televizních (především regionálních) stanicích a v 365 tištěných médiích.

3. Jednorázové akce pro veřejnost

HZS ČR již tradičně po celý rok 2017 pořádalo pro širokou veřejnost, kromě všech výše uvedených aktivit, další jednorázové akce. Většina HZS krajů vlastní mobilní stánky pro outdoorové a indoorové akce, kde účastníky seznamují s problematikami požární prevence

a ochrany obyvatelstva většinou pomocí různých kvízů, testů, domečku rizik a dalších PVČ pomůcek. V roce 2017 proběhlo celkem **376** takovýchto velkých **jednorázových akcí**, kterých se zúčastnilo přes **341 000 osob (z toho přes 104 000 dětí a mládeže)**. Mezi tradiční akce pořádané ve všech krajích patří Den dětí, Den IZS, Den požární prevence, Den otevřených dveří hasičské stanice a podobně. Často se HZS ČR na těchto akcích podílí jako spolupořadatel, obvykle ve spolupráci s dalšími složkami integrovaného záchranného systému, s Českým červeným křížem, s obcemi či nevládními neziskovými organizacemi. Za celý HZS ČR se těchto akcí jako realizátorů zúčastnilo **3 621 občanských zaměstnanců a příslušníků**.

I přes velký počet zúčastněných osob se tyto akce neřadí svým charakterem k typickým vzdělávacím aktivitám. Je to spíše doplňková forma PVČ.

Financování PVČ

V roce 2017 byly na PVČ z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR uvolněny finanční prostředky pro HZS krajů. Celkem kraje obdržely 631 000,- Kč, dle stanoveného klíče (počet obyvatel/počet obcí na kraji). Finanční prostředky byly HZS krajů vyčerpány beze zbytku, a to především na pořízení materiálů pro PVČ (informační letáky, brožury, kalendáře pro seniory, drobné tiskoviny jako pexesa, omalovánky, vystřihovánky apod.).

FINANCOVÁNÍ PVČ			
	2015	2016	2017
Celková částka	3 965 841,- Kč	4 005 329,- Kč	4 112 972,- Kč
Z rozpočtů HZS krajů	2 648 592,- Kč	2 341 185,- Kč	1 966 007,- Kč
Z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR	631 000,- Kč	631 000,- Kč	631 000,- Kč
Mimorozpočtové financování*	666 249,- Kč	1 033 144,- Kč	1 515 965,- Kč

* Např. dotace od krajských úřadů, měst, dary apod.

Závěry

Nastavený systém PVČ u HZS ČR má již několik let stabilní charakter. Pracovní skupiny PVČ (u MV-GŘ HZS ČR a HZS krajů), kde jsou zastoupeni příslušníci a občanští zaměstnanci zainteresovaných odborů, fungují bez větších problémů.

Podpora vzdělávání a realizace PVČ ze strany HZS ČR je zárukou, že vedená výchova a vzdělávání bude mít odpovídající odbornou úroveň a že podané vědomosti a dovednosti obyvatelé využijí k ochraně svého života, zdraví a majetku správně.

Stanovené úkoly a priority PVČ na daný kalendářní rok pro HZS ČR reflektují plnění Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, systematicky rozvíjí podporu výchovy a vzdělávání všech věkových skupin obyvatelstva od dětí až po seniory, od laické veřejnosti po odborníky. Snahou je rozšiřovat tento okruh působení i na menší a specifické cílové skupiny, jako mohou být osoby s tělesným či psychickým znevýhodněním, osoby žijící v zónách havarijního plánování a podobně.

Rezervy jsou stále v naplňování společných databází materiálů a článků k PVČ umístěných na Intranetu HZS ČR. Společným cílem by měla být lepší koordinace vznikajících metodických pomůcek, PVČ materiálů, článků, ale i akcí či projektů. Důležité je návrhy na nově vznikající materiály před zahájením jejich přípravy posoudit a rozhodnout, zda v navržených aktivitách pokračovat, nebo zda už podobný výstup některý jiný HZS krajů nerealizoval. Tím by se mělo minimalizovat riziko duplicit, které zbytečně zvyšují finanční výdaje na PVČ.

Kladně lze hodnotit výrazný nárůst počtu účastníků v roce 2017 (o 56,8% oproti roku 2016) v pohybově-vědomostních soutěžích, ve kterých si účastníci procvičili aktivity a činnosti, které mohou využít při mimořádných událostech. Z tohoto důvodu uvažujeme do budoucna o uspořádání celostátní pohybově-vědomostní soutěže.

Jak je vidět ze stoupajícího trendu, zájem společnosti (u všech cílových skupin obyvatelstva) o otázky bezpečnosti má vzrůstající charakter. Není však v našich silách v současné době (zejména finančně a personálně) tento trend udržet. Je na zvážení, zda oblast PVČ neposílit jak navýšením finančních prostředků, tak zvýšením úvazků nebo i služebních míst. V současné době totiž:

- téměř u všech HZS krajů vykonává koordinátor PVČ tuto činnost pouze na část úvazku
- není zajištěno systémové řešení financování PVČ minimální částkou z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR (prostředky na PVČ ve výši 631 tisíc Kč se musí každoročně vyžadovat a tudíž s nimi nelze počítat při financování akcí či projektů přesahující jeden rok).

Jednoznačně lze však konstatovat, že realizace PVČ u HZS ČR má stále rostoucí charakter. K tomuto rozvoji přispívá pevné ukotvení PVČ v systému HZS ČR (jasně stanovené role), ale především vysoké nasazení realizátorů PVČ, a to jak koordinátorů PVČ HZS krajů, členů

pracovních skupin PVČ HZS krajů, tak i dalších příslušníků a občanských zaměstnanců, kteří se na provádění PVČ osobně podílejí.